

e-373/22-1

Вписано в регистъра на
Съда под № 12 25 338
Това дело е копие на електронно вписан документ. Оригинала е подписан от Penka Ivanova Velinova на 09.06.2022 г. в 15:47:46 ч. Акта е постановен на 09.06.2022
Люксембург, дата: 10. 06. 2022
За Секретар,
по пълномощие
Факс / E-mail: Радостина Стефанова-Каминска
Подадено на: 09.06.22 Администратор

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 856

гр. София, 09.06.2022 г.

СПЕЦИАЛИЗИРАН НАКАЗАТЕЛЕН СЪД, XIX СЪСТАВ, в закрито заседание на девети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ПЕНКА ИВ. ВЕЛИНОВА

като разгледа докладваното от ПЕНКА ИВ. ВЕЛИНОВА Наказателно дело от общ характер № 20221050201055 по описа за 2022 година

, взе предвид следното:

Съдът е сезиран със обвинителен акт срещу **NE**. В разпоредително заседание по делото **NE** иска отвод на съда, като поставя под въпрос безпристрастността както на съдията на когото е разпределено дело, така и на всички съдии в Специализирания наказателен съд. Пзовава се следното:

- съдът в който се гледа делото е ответник по гражданско дело, по което **NE** е предявил иск с твърдения за незаконен арест и изгнанието, при предходното му разглеждане;
- на закриването от законодателя на Специализирания наказателен съд (Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, ДВ бр. 32/26.04.2022г.).

От една страна, съдията няма субективна причина за отвод по делото, тъй като по негова преценка не е налице никое от основанията на закона, нито субективна предубеденост по отношение на делото или **NE**. От друга – в решението, на което се позовава **NE** – решение на Европейския съд по правата на човека по делото Боян Господинов срещу България(28417/07) е застъпено становище, че преценката за безпристрастността на съда следва да се обоснове и с оглед обективния подход – наличието на достатъчно гаранции за да се изключи всяко основателно съмнение.

ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА:

1. Наказателното производство срещу **NE** е образувано по обвинителен акт по прокурорска преписка 818/2018г. на Специализираната прокуратура, д.п. № 74/2018г. по описа на Следствен отдел при Специализираната прокуратура.
2. Първоначално са му повдигнати обвинения в следните престъпления:
 - 1) На 29.05.2018 год. и на 02.06.2018 год. при условията на продължавано престъпление в град София и в град Стара Загора, извършил следното:
 - На 29.05.2018 год. в центъра на гр. София пред Съдебната палата запалил знамето на Република България, след това уринирал върху него и създал видео запис на тези

обстоятелства, като по този начин знамето на Република България било опетнено,

- На 02.06.2018 год. в гр. Стара Загора публикувал видеозаписа на този акт в Интернет пространството, като по този начин знамето на Република България било опетнено - престъпление по чл. 108, ал.2 от НК, вр. с чл. 26 ал.1 от НК.

2) На 29.05.2018 год. и на 02.06.2018 год. при условията на продължавано престъпление в град София и в град Стара Загора, в идеална съвкупност с горепосоченото престъпление, със същите две деяния, извършил непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, като деянията по своето съдържание се отличават с особени цинизъм и дързост, както следва:

- На 29.05.2018 год. в центъра на гр. София пред Съдебната палата извършил непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, като запалил знамето на Република България, след това уринирал върху него и създал видео запис на тези обстоятелства;

- На 02.06.2018 год. в гр. Стара Загора извършил непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, като публикувал видеозаписа на този акт в Интернет пространството - престъпление по чл.325, ал.2 във вр. с ал.1 от НК, вр. с чл. 26 ал.1 от НК, вр. с чл. 23 ал.1 пр.1 от НК.

2. По обвинителния акт е образувано НОХД 2530/2018г. С присъда № 42/27.9.2018г. той е признат за виновен и осъден и по двете обвинения. За престъплението по чл. 108 от НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от девет месеца, а за това по чл. 325 от НК – две години лишаване от свобода. За двете престъпления е наложено общо наказание лишаване от свобода в размер на две години лишаване от свобода, което да се търпи при първоначален общ режим. От наказанието е приспаднато времето през което е търпял мярка за неотклонение „задържане под стража“, считано от 04.06.2018г.
3. С решение от 15.1.2019г. по въззивно наказателно дело /ВНОХД/ № 528/2018 Апелативен специализиран наказателен съд присъдата е отменена и делото е върнато на Специализирания наказателен съд за ново разглеждане от друг съдебен състав от стадия на разпоредителното съдебно заседание. Мотив за отмяната е допуснато съществено процесуално нарушение – съгласно чл. 28, ал. 1, т. 1 от НПК, делото е следвало да бъде разгледано в състав от един съдия, а същото е разгледано в състав от съдия и съдебни заседатели.
4. След отмяна на присъдата и връщане на делото за ново разглеждане то е заведено под № НОХД 267/2019г. С определение от 14.3.2019г. по частно наказателно дело /ЧНД/ 110/2019г. на Апелативен специализиран наказателен съд мярката за неотклонение „Задържане под стража“ на М. ВЕ е била изменена в най-леката, предвидена от законодателя - „Подписка“, състояща се в задължение лицето да не напуска местоживеенето си без разрешение на съответния орган, пред който делото е висящо. Мярката не е идентична с домашен арест, при която лицето няма право да напуска жилището си. Лицето може да се придвижва свободно, но има задължение да живее по

настоящия си адрес и в случай на необходимост от промяната му да поиска разрешение от органите на досъдебното производство или съда, в зависимост от етапа на делото.

5. С присъда № 38/18.7.2019г. на Специализирания наказателен съд **НЕ** е осъден и по двете обвинения. За престъплението по чл. 108 от НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от една година и шест месеца, а за това по чл. 325 от НК – една година и десет месеца лишаване от свобода. За двете престъпления е наложено общо наказание лишаване от свобода в размер на една година и десет месеца лишаване от свобода. Изтърпяването на наказанието е отложено на основание чл. 66, ал. 1 от НК с изпитателен срок от 4 години. От наказанието е приспаднато времето, през което е търпял мярка за неотклонение „задържане под стража“, считано от 04.06.2018г. до 14.3.2019г.
6. С решение от 06.04.2020г. по въззивно наказателно дело от общ характер /ВНОХД/ 466/2019 на Апелативен специализиран наказателен съд, присъдата е частично изменена в частта, в която **НЕ** е бил признат за виновен за деянията на 02.06.2018г. в гр. Стара Загора, включени в продължаваните престъпления по чл. 108, ал. 2 НК и 325, ал. 2 НК - за това че е публикувал записа от действията си в Интернет пространството. Присъдата е потвърдена в останалата част, с която е признат за виновен, че на 29.05.2018 год. в центъра на гр. София пред Съдебната палата опетнил знамето на Република България и извършил неспристойни действия, грубо нарушаващи обществен ред и изразяващи явно неуважение към обществото, които деяния се отличават с особена дързост и цинизъм – престъпления по чл. 108, ал. 2 и чл. 325, ал. 2 от НК. Съдът потвърдил наложените наказания и приспадането на изтърпяната мярка за неотклонение „задържане под стража“.
7. С Решение № 159/03.11.2020 г. на Върховният касационен съд по наказателно дело № 506/2020г. решението по ВНОХД 466/2019 г. е отменено и делото е върнато на първоинстанционния за ново разглеждане. Съдът приел, че са допуснати съществени процесуални нарушения, довели до ограничаване правото на защита на подсъдимия - въз основа на приетата по делото съдебно-психиатрична експертиза не можело да се изясни актуалното психично състояние на **НЕ**. Приел, че следва да се назначи нова експертиза, която да изясни в детайли здравословното му състояние – дали е могъл да разбира значението и свойството на извършеното и да ръководи постъпките си, както и да участва в наказателното производство, т.с. дали е вмесен. В оправдателната част присъдата не е протестирана и е влязла в сила.
8. След връщането на делото в Специализирания наказателен съд, то е заведено под № 3283/2020г. Изпратено е във ВКС с искане за тълкуване на съдебното решение относно стадия, в който се връща, поради липса на диспозитив за отмяна на присъдата на Специализирания наказателен съд. След проведената процедура по тълкуване във ВКС е насрочено разпоредително заседание по делото в Специализирания наказателен съд.
9. В разпоредително заседание на 31.03.2021г. **НЕ** е поискал отвод на съда с мотив, че води дело с искане за обезщетение срещу Специализирания наказателен съд

във връзка с наказателното производство. Позовал се е на решение на Европейския съд срещу България по делото Боян Господинов срещу България, с твърдения, че случаят е идентичен. Съдът е отказал да се отведе с мотив, че към момента не е наясно с предявения иск и неговия предмет, но искът би следвало да с срещу държавата и конкретният съдия не е заинтересован от изхода на делото.

10. С определение, постановено в същото разпоредително заседание, делото е върнато на прокуратурата, поради допуснати съществени процесуални нарушения на правата на **НЕ**. Съдът приел, че указанията на Върховния касационен съд са относими и към допустимостта на наказателното производство срещу лицето още в досъдебната фаза – недопустимо е да се води наказателно производство срещу лице, ако не разбира значението и свойството на извършеното и не може да ръководи постъпките си. В такъв случай производството срещу него следва да се прекрати и да се предприемат принудителни медицински мерки по Глава 11 от НК, съгласно чл. 33 и 34 от НК.
11. След връщане на делото в прокуратурата и изготвяне на нова експертиза, която е изразила становище, идентично с първоначално изготвената (че **НЕ** е вменяем по смисъла на закона и може да разбира значението и свойството на извършеното и да ръководи постъпките си, както и да участва в наказателното производство), то отново е внесено в съда.
12. В разпоредително заседание от 27.04.2022г. **НЕ** отново е поискал отвод на съда. Изразил е позиция, че иска делото да се гледа от съдии от друг съд. Позовал се е отново на решението на Европейския съд за защита правата на човека по делото Боян Господинов срещу България. Поискал е отвод на съда с мотив, че е завел гражданско дело срещу Специализирания наказателен съд във връзка с воденото срещу него наказателното производство. Като второ основание е посочил закриването на Специализирания наказателен съд от законодателя със Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, който е обнародван в бр. 32 на Държавен вестник на 26.04.2022г.
13. Действително, **НЕ** е предявил иск срещу Специализирания наказателен съд с искане за обезщетение в размер на 500 000 лв., по който е образувано гр.дело № 15730/2019 г. на Софийски градски съд. Ответници по иска са също Апелативния специализиран наказателен съд и Прокуратурата на Република България. С определение от 25.10.2021г. Софийски градски съд е приел, че искът срещу Специализирания наказателен съд е допустим. Квалифицирал го е като иск с правна квалификация по чл. 49, вр. чл. 45 от ЗЗД, с искане за обезщетение вследствие неправомерно увреждане във връзка с произнасянето на Специализирания наказателен съд по мярката за неотклонение задържане под стража, която **НЕ** е търпял по делото и която според ищеца е била необоснована. **НЕ** е бил задържан по наказателното дело в периода от 04.06.2018г. до 14.3.2019г. Специализираният наказателен съд е оспорил иска. В момента делото е на производство пред Софийски градски съд.
14. Практиката по исковете по чл. 49, вр. чл. 45 от ЗЗД приема, че се касае за обективна

отговорност на възложителя на работа за вредите, причинени при изпълнението. Приема, че отговорността на възложителя не зависи от вината на реалния извършител на работата. На установяване подлежат обстоятелствата - възложена ли е работа, допуснато ли е обективно нарушение при изпълнението, причинени ли са вреди и размера им. Ако се уважи иска и се присъди обезщетение, то се изплаща от бюджета на органа, в чиято дейност е допуснато нарушението.

15. Част от казуса Боян Господинов срещу България (Boyan Gospodinov c. Bulgarie (no 28417/07), на който се позовава НЕ е сходен с този по настоящото дело. Боян Господинов е бил подсъдим по дело на Старозагорския съд. Търпял е мярка за неотклонение задържане под стража по това дело. Бил е осъден на лишаване от свобода, но размерът на наказанието е бил по-нисък от размера на задържането. Завел е гражданско дело за обезщетение от незаконно задържане пред Софийски градски съд. Междувременно е станал подсъдим по друго наказателно дело на Старозагорския окръжен съд, по което му е било наложено наказание лишаване от свобода. Искал е отвод на съда с мотив - воденото гражданско дело, който не е бил уважен, заради липса на основания членовете на съдебния състав да се считат за предубедени. Гражданското дело е било спряно тъй като изходът му е зависил от воденото наказателно дело. По второто наказателно дело на Старозагорския окръжен съд Господинов е бил осъден от на лишаване от свобода. Била е извършена кумулация на наказанията лишаване от свобода по двете наказателни дела и задържането по първото дело е било изцяло приспаднало от общото наказание по двете дела. Искът по гражданското дело е бил отхвърлен.
16. Европейският съд е приел, че е налице нарушение на изискването на чл. 6§1 от ЕКЗПЧОС за безпристрастност на съдиите, разгледали второто наказателно дело. Той е отбелязал, че въпросът не се поставя на плоскостта на субективната безпристрастност на съда, а на принципите на обективната безпристрастност на наказателните съдии. Съдът отбелязва, че второто наказателно производство е разгледано от окръжния съд в Стара Загора, който по същото това време е един от ответниците по висящото производство по ЗОДОВ, започнато от жалбоподателя в Софийски градски съд, който спрял производството, приемайки, че изходът от втория наказателен процес би могъл да се окаже решаващ за гражданското дело. При тези обстоятелства, макар и да не съществувала причина за съмнение относно личната безпристрастност на наказателните съдии, тяхната професионална принадлежност към един от ответниците по гражданското дело, което е протичало паралелно с наказателното, е могла да предизвика легитимно съмнение относно обективната безпристрастност на магистратите. Освен това, самите правила, задължаващи заплащането на обезщетението да става от бюджета на институцията, в която е допуснато нарушението, в случай на уважаване на иска на жалбоподателя, са могли да повлияят в известна степен на решението на съдиите, което да доведе до засилване на съмненията у жалбоподателя.
17. Изходът на гражданското дело, което с НЕ води срещу Специализирания

наказателен съд, е в още по-голяма степен обусловен от изхода на воденото наказателно в Специализирания наказателен съд, тъй като се претендира обезщетение за незаконно задържане по същото дело. Както основателността на иска, така и размера на евентуалното обезщетение, което би могло да бъде присъдено при уважаването му, са обусловени от изхода на наказателното дело. Както Специализирания наказателен съд, така и другите ответници по иска – Апелативен специализиран наказателен съд и Специализираната прокуратура, имат правен интерес да поискат спиране на гражданското производство до приключване на наказателното, на основание чл. 229, ал.1, т. 4 от ГПК. Съдът разглеждащ гражданското дело може и сам да спре производството.

18. Искането за отвод на МЕ, мотивирано с воденото гражданско дело, създава следния процесуален казус. Престъплението по чл. 108, ал. 2 от НК се намира в Глава Първа на Наказателния кодекс. Въпреки че не е тежко престъпление, съгласно чл. 411а от НПК, който ще действа до 27.07.2022г., ще е в изключителна компетентност на Специализирания наказателен съд, а след тази дата, съгласно разпоредбата на чл. 35, ал. 4 от НПК, в редакцията, която ще влезе в сила, ще е в изключителната подсъдност на Софийски градски съд. Съгласно чл. 38 от НПК, цялото производство ще следва да се гледа в този съд. Към момента по делото не е проведено разпоредително заседание. В случай, че до 27.07.2022г. бъде проведено, делото следва да се заведе в книгите на Софийски градски съд и разглеждането му следва да продължи настоящият състав (§50 от ЗИДЗСВ, ДВ бр. 32/2022г.). В случай че не бъде проведено до тази дата – да се изпрати на компетентния съд – Софийски градски съд (§49 от ЗИДЗСВ, ДВ бр. 32/2022г.). В случай че настоящият съдия бъде преназначен на длъжност съдия в Софийски градски съд след закриването на Специализирания наказателен съд, съществува вероятност делото да му бъде разпределено ръчно, тъй като вече е разпределено чрез системата за случайно разпределение на делата и следва да продължи разглеждането му. Другата възможност е делото да бъде разпределено и на друг съдия в Софийски градски съд.
19. Съгласно § 59 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт/Държавен вестник, бр. 32/2022г./, Софийски градски съд е правопреемник на активите, пасивите, правата и задълженията на Специализирания наказателен съд. Съответно след закриване на Специализирания наказателен съд на 27.07.2022г. като ответник по гражданското дело на МЕ на мястото на закрития Специализиран наказателен ще бъде конституиран Софийски градски съд, като правопреемник на задълженията му. В този съд ще се разглежда и наказателното дело, по което се претендира обезщетението, при условията на специална компетентност за престъплението по чл. 108, ал. 2 от НК, уредена в чл. 35, ал. 4 от НК. В случай на уважаване на иска, обезщетението ще бъде изплатено на ищеца от бюджета на същия съд.
20. Практиката приема, че при въведена специална подсъдност делото следва да се гледа от съответния съд, в случая Специализирания наказателен съд до 27.07.2022 и

Софийски градски съд след тази дата. Съществува практика при която ВКС е прилагал правомощията си по чл. 43, ал.1, т. 3 от НПК и е решавал дело с предвидена от законодателя специална подсъдност да се разгледа от друг, еднакъв по степен съд, когато съдът, на който делото е подсъдно не може да формира състав (Определение № 88 от 16.07.2015 г. на ВКС по ч. п. д. № 1064/2015 г., П. п. о., НК, докладчик съдията Галина Тонева). Такава възможност съществува само когато съдът, на който е подсъдно делото, не може да сформира състав, поради отвод на всички съдии в съда. Практиката е делото да се разпределя последователно на съдиите и всеки сам да прецени, дали да си направи отвод или не. При отвод на всички съдии в съда, делото следва да се изпрати на ВКС за преценка за евентуалното му възлагане на друг равен по степен съд.

21. От една страна, законът поставя в специална компетентност на Специализирания наказателен съд до 27.07.2022г. и на Софийски градски съд след тази дата разглеждането на настоящото дело и изисква да се гледа в тези съдилища. От друга - практиката на Европейския съд по защита на правата на човека вижда нарушение на принципа за безпристрастност на съдебният състав, който разглежда делото, ако съдът в който магистратите правораздават е ответник по гражданско дело, с искане за обезщетение заради твърдяно нарушение допуснало по дело, разглеждано в същия съд, както и когато институцията би носила имуществена отговорност при уважаване на иска. Създава се правна несигурност за актовете, които ще бъдат постановени по делото и други, подобни дела, в случай че съдии от тези съдилища преценят да не си направят отвод, заради воденото дело, по което съдът в който правораздават е ответник.
22. От друга страна, възприемане на тезата, че принципът за безпристрастност на съда изисква съдиите винаги да се отвеждат от разглежданите от тях дела, ако съдът в който правораздават е ответник по иск за обезщетение за вреди от нарушение, допуснато в дейността на институцията или в дейността на съд, чийто правопреемник е, би довело до възможност страните да си избират съд, а също и съдебен състав, който да разглежда делата им. Няма ограничение в искове, които всеки един гражданин може да предяви, ако счита, че са нарушени законните му права и интереси. Също така, в практиката на съдилищата в България съществуват множество случаи, когато страни по дела предявяват искове не само срещу съдебни органи, но и срещу членове на съдебни състави, които водят делата им и искат отводи на това основание.
23. Произнасянето на съда по искането за отвод на **НЕ** изисква изясняване на въпроса за обективния подход при определяне на безпристрастността на съда, който следва да се съобрази при преценката на основателността на искането.
24. Второто основание за искането за отвод на **НЕ** е обнародвания закон, с който се закрива Специализирания наказателен съд, считано от 27.07.2022г. Законът е обнародван в бр. 32 Държавен вестник на 26.04.2022г. В частта за закриване на Специализирания наказателен съд, промяната на НПК относно подсъдността на делата, които към момента се разглеждат от Специализирания наказателен съд и

правоприемството между Софийски градски съд и Специализирания наказателен съд влиза в сила три месеца след обнародването му. При обичайна процедура за закриване на съд не би следвало да може да се мотивира отвод по дела на закривания съд, свързани с този процес. В случая е проведена процедура, за която сме изразили становище, че цели дискредитиране на магистратите в закриваните съдилища и засяга независимостта им. Предвидени са правила в §44 от Закона за изменение и допълнение на Закона в съдебната власт, обнародван в ДВ, бр. 32/26.04.2022г., които са влезли в сила в деня на обнародването(26.04.2022г.), засягащи статута на магистратите в закриваните съдилища, в отклонение от общите, които сме оценили като дискриминационни. Всичко това е станало достояние на гражданите на Република България, вкл. и на страните по делата.

25. Съгласно Конституцията на Република България, правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища(чл. 119, ал. 1).Със закон могат да се създават и специализирани съдилища(чл. 119, ал. 2).
26. Специализираните съдилища са създадени със Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт през 2011 г. По въпроса за съответствието на тези съдилища с Българската конституция са налице две решения на Конституционния съд на Република България - Решение № 6/27 март 2018 г. на Конституционният съд по конституционно дело № 10/2017 г. (приложение 10) и Решение № 10/15 ноември 2011 г. на Конституционният съд по конституционно дело № 6/2011 г. (приложение 11). С тях е отхвърлено становището, че специализираните наказателни съдилища са извънредни. Обърнато е внимание, че те правораздават по общите правила, че магистратите в тях се назначават, преместват, повишават и освобождават от длъжност по същите правила, както тези в останалите съдилища. Отхвърлена е и тезата, че специализацията по субект и предмет превръща съдът в извънреден. Напротив, сочи се, че до създаването на тези органи подобен вид подсъдност е била предвидена на Софийски градски съд и тя никога не е била поставяна под съмнение от теорията и практиката.
27. Първоначално на специализираните съдилища са били възложени делата за престъпления, извършени от организирани престъпни групи. Последователно, след изменения в НПК (обн. ДВ бр. 42 от 09.06.2015г.) компетентността им е разширена с делата по Глава Първа от НК „Престъпления против републиката“, а през 2017 г., и с делата за корупционни престъпления срещу определени категории субекти - лица, заемщи висши публични длъжности (обн. ДВ, бр. 63/04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017г.).
28. Редът, по който са назначени магистратите в специализираните съдилища, е идентичен с този за назначаване на магистрати в другите съдилища. Всички са назначени след конкурсни и изборни процедури, идентични с тези за всички останали магистрати в страната и притежават същия статут. Гаранциите, които Конституцията дава за независимостта на магистратите в специализираните съдилища, са същите, каквито и

за другите магистрати. Съдиите, прокурорите и следователите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от съдийската, съответно прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (чл. 129, ал. 1 от Конституцията на България). С навършване на петгодишен стаж като съдия, прокурор или следовател и след атестиране, с решение на съдийската, съответно прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, съдиите, прокурорите и следователите стават несменяеми. Те се освобождават от длъжност само при навършване на 65-годишна възраст, подаване на оставка, влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление, трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година, тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт.

29. В процедурата по закриване на съда бе проведена дискусия относно обосноваването на необходимостта от закриване на институцията и мотивите, с които това се прави. В суверенната пресценка на всяка държава членка е въпросът как да организира органите на съдебната си власт, но при предприемане на действия за закриване на съд, тя следва да съблюдава спазване на принципите на върховенство на закона и незасягане на независимостта на магистратите.
30. Принципът на върховенство на закона е основополагащ и защитим принцип на всички държави на ЕС, източник на защитими по съдебен ред принципи, приложими в рамките на правната система на ЕС, произтичащи от конституционните традиции, които са общи за държавите членки. Когато се извършва закриване на съдебни органи принципът на върховенство на закона изисква спазване на принципите на разделение на властите и запазване на независимостта на магистратите. Това не са самоцелно изисквания, а целят защита правото на гражданите на справедлив процес, проведен от независим съд, които са регламентирани с чл. 19, пар. 1 от ДЕС и чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз.
31. В член 2 от Регламент 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 година относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза, се предвижда, че принципите на правовата държава се отнасят до ценността на Съюза, заложен в член 2 от ДЕС. Те включват принципите на законност, което предполага прозрачен, отчетен, демократичен и плуралистичен законодателен процес; правна сигурност; забрана на произвол от страна на органите на изпълнителната власт; ефективна съдебна защита, включително достъп до правосъдие, от независими и безпристрастни съдилища, също и по отношение на основните права; разделение на властите; и недискриминация и равенство пред закона. В чл. 3 от Регламента като показателно за нарушение на принципа на правовата държава се сочи застрашаването на независимостта на съдебната система. В мотивите на регламента е обърнато специално внимание на въпроса за независимостта и безпристрастността на съдебната власт: „(9) Независимостта и безпристрастността на съдебната власт следва винаги да са гарантирани, а службите, натоварени с разследването и наказателното

преследване, следва да бъдат в състояние надлежно да изпълняват функциите си. На съдебните органи и службите, натоварени с разследването и наказателното преследване, следва да се предоставят достатъчно финансови и човешки ресурси и процедури, за да могат те да действат ефективно и по начин, осигуряващ пълно зачитане на правото на справедлив съдебен процес, включително зачитане на правото на защита. Окончателните съдебни решения следва да се изпълняват ефективно. Тези условия са необходими като минимална гаранция срещу незаконосъобразни и произволни решения на органите на публичната власт, които могат да навредят на финансовите интереси на Съюза. (10) Независимостта на съдебната власт предполага по-конкретно, че съответният съдебен орган е в състояние да упражнява, както според съответните правила, така и на практика, съдебните си функции напълно самостоятелно, без да е йерархично обвързан или да е подчинен на друг орган, и без да получава нареждания или указания от когото и да било, като по този начин е защитен от външна намеса или натиск, които могат да накърнят независимостта на преценката на неговите членове и да повлияят на техните решения. Гаранциите за независимост и безпристрастност изискват правила, по-конкретно що се отнася до състава на органа и назначаването, срока на упражняване на функциите и основанията за отвод и освобождаване от длъжност на членовете му, които да отстранят всяко основателно съмнение в съзнанието на гражданите по отношение на неподатливостта на този орган на външни фактори и неговата неутралност по отношение на защитаващите пред него интереси“.

3. В проведената процедура по обсъждане на закона магистратите от Специализирания наказателен съд изразихме мнението си, че начинът по който се провежда процедурата, мотивите на законопроекта и регламентацията на преназначаването на магистратите нарушават принципите на върховенство на закона, на разделение на властите и накърняват независимостта на съдиите от закриваните институции, както и че създават съмнения в целена саморазправа заради работата им по разглежданите дела в институцията.
4. Със закона се закрива Специализирания наказателен съд и Апелативния специализиран наказателен съд, както и съответните им прокуратури. Закриването на съда се мотивира с „цел да гарантират конституционния принцип за независимост на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите“ и с твърдение, че „За десетгодишния срок на своето действие специализираните наказателни съдилища и съответните им прокуратури не постигнаха заложените със създаването им през 2011 г. цели“. Като мотив се сочи също така, че „Смесването на критериите за специализация по материя (предмет) и специализация с оглед на субектите, въведено с измененията и допълненията на чл. 411а, ал. 1 – 7 от НПК, постави въпросите за принципа за независимост на съда, а от тук и принципа на правовата държава, за колизия със стандартите, формулирани в Становище № 15/2012 на Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС)“.
5. Мотивите на закона и частичната предварителна оценка за въздействие включват

следните твърдения: разширяването на подсъдността на специализираните съдилища целяла да компенсира недостатъчно убедителни резултати от работата им, в докладите на Европейската комисия се критикувала работата им, поради липса на достатъчно убедителни резултати по отношението делата за корупция по високите стажи на властта, което съответствало на усещането за резултатите от борбата с корупцията в гражданите, в съда се разглеждали преимуществено частни наказателни дела, а не дела по същество (НОХД по внесени обвинителни актове), много от делата приключвали със споразумения, преобладавали леките наказания – под 3 години лишаване от свобода, показателен бил броят на отменените и изменени присъди, незаетите места в тези съдилища се заемали чрез командироване до провеждане на конкурс.

6. Със закона се приеха разпоредби за преназначаване на магистратите, която се отклоняваше от общия ред за преназначаване на съдии (§ 44 от окончателния текст на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, в сила от 26.05.2022г. – Приложение 5). Формално § 44 от закона предвижда преназначаване на магистратите без конкурс по реда на чл. 194 от Закона за съдебната власт, но реално се въведоха отклоненията от общия ред. Те включват въвеждане на ограничение на броя на магистратите от закриваните съдилища, които могат да бъдат назначени в един орган на съдебната власт – до 1/4 за магистратите от Специализиран наказателен съд и до 1/3 – за магистратите от Апелативен специализиран наказателен съд и предварително изпълнение на решенията на Висш съдебен съвет за преназначаването им (обжалването на акта не спира изпълнението).
7. Мотивите, с които бяха предложени тези ограничения са: за преодоляване на трудностите, които биха възникнали при преназначаване на голям брой магистрати от един орган в друг било необходимо въвеждане на допълнителен критерий за пропорционалност; това щяло да осуети всички трудности от организационен, административен и технически характер, които биха осуетили встъпването на магистратите в длъжност; щяло да осуети и всички трудности в приемащия орган; така се осуетявала и възможността магистратите на практика да бъдат преместени в рамките на друг/други такива органи, което би обезмислило реформата; въведеният квотен принцип щял да даде възможност на Висшия съдебен съвет да разпредели магистратите с оглед високата експертиза, с която се ползват, която не предполагала концентриране на такъв широк и специализиран кадрови потенциал (Приложение 6).

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ТЪЛКУВАНЕ :

8. Произнасянето по искането за отвод на **НЕ** мотивирано с делото, което води срещу Специализирания съд, изисква изясняване на въпроса за обективния подход при определяне на безпристрастността на съда, който следва да се съобрази при преценката на основателността на искането.
9. В решението по делото Боян Господинов срещу България е застъпено следното

становище: „ Съдът е развил принципите относно изискването за безпристрастност на съдиите, залегнали в чл. 6 от Конвенцията в решението си по делото “Kurganovs. Chypre[ГК], № 73797/01, §§ 118-121, ЕСПЧ 2005-III”. Тези принципи могат да се обобщят по следния начин: Безпристрастността се определя с липсата на предубеждение или пристрастност и съществуването се преценява чрез два подхода: субективен подход, който се опитва да определи личното вътрешно убеждение на даден съдия или какъв е бил интереса му в това конкретно дело и обективен подход, насочен към наличието на достатъчно гаранции, за да се изключи спрямо него всяко основателно съмнение. Що се отнася до втория подход, когато даден колегиален правораздавателен орган е отговорник, той следва да се запита дали, независимо от личното поведение на някой от членовете му, някои, подлежащи на проверка, факти позволяват поставянето под съмнение на безпристрастността на самия съдебен орган. По това дело, дори видимите характеристики могат да придобият значение. За да се произнесе относно съществуването по даденото дело на правно основание за съмнение в безпристрастността на определен орган, следната точка на този, който поставя под съмнение безпристрастността се взема предвид, но няма решаваща роля. Определящият фактор се състои в това, да се разбере дали опасенията на лицето могат да се считат за обективно обосновани“.Необходимостта от тълкуване произтича от направено искане за отвод по делото, по което съдът дължи произнасяне преди да продължи разглеждането му и да изложи съответни мотиви. В запитващата юрисдикция са възникнали съмнения относно съдържанието и обхвата на обективния подход при определяне на независимостта и съответно безпристрастността на съда. От една страна, в цитираното от **NE** решение се застъпва становище, че с оглед обективния подход за определяне безпристрастността на съда се създава обосновано съмнение в нея, ако подсъдим по наказателно дело е и ищец по иск срещу съда, в който то се води, основан на твърдения за нарушения на правата му в съдебния орган по друго дело, както и когато евентуалното обезщетение по гражданското дело би се заплатило от бюджета на институцията. От друга, възприемането на подход, че съдиите от един съд винаги следва да се отведат, ако съдът в който правораздават е отговорник по такова дело, дава възможност на страна да си избира съд или съдебен състав, което е злоупотреба с право. Този въпрос е от значение при произнасяне по основанията за отвод на съдебния състав и е свързан, както със самото произнасяне по направеното конкретно искане, така и със стабилитета на бъдещия краен акт по делото.

10. Второто основание за искането за отвод от на **NE** по дело на Специализирания наказателен съд е мотивиран със закриването на съда. Като всеки български гражданин и **NE** е имал възможност да възприеме цялата процедура по закриването на съда и мотивите, с които е направено. Липсата на някое от основанията на закона за отвод на съдебния състав, не е достатъчно да се отхвърли. Следва да се изложат аргументи и във връзка с описаните обективни обстоятелства, които са се развили в процедурата по закриване на съда и публично изразените

становища, тъй като искането за отвод е свързано именно с решението на законодателя.

11. С оглед на мотивите, обусловили въведените изменения в Закона за съдебната власт (ДВ. бр.32 от 26 април 2022 г.), чиято цел е „гарантиране на конституционния принцип за независимост на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите“, запитващата юрисдикция, от една страна, изпитва съмнения относно наличието на основания за отвеждането – от по-нататъшното разглеждане на делото, които са свързани с посочените в преюдициалните въпроси разпоредби от правото на Европейския съюз. Те са пряко обвързани с необходимостта от пресценка на основанията за самоотвод на съдебния състав.
12. Запитващата юрисдикция изпитва съмнения и относно това, дали след като качеството – на гарант за независимостта на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите по делата на закривания съд, е поставено под въпрос в мотивите, довели до приемането на влезлия в сила Закон за съдебната власт и до закриването , може да продължи с разглеждането на производствата в този орган на съдебната власт, включително и да постанови акт по същество, както и какви биха били последиците за постановените процесуални актове и актове по същество, в случай, че не се отведе.
13. Запитващата юрисдикция изпитва съмнения и за това, дали с оглед на посочените мотиви, обусловили изменението на Закона за съдебната власт, пълното закриване като самостоятелен орган на съдебната власт в България и преместването (след 27.07.2022 г.) на съдиите в различни съдилища, разпоредбата за максимален брой съдии, които могат да се назначат в един орган на съдебната власт(която не е предвидена при закриване на нито един друг орган), не е форма на дискриминация (предвид забраната за неравно третиране) и в този смисъл, дали не накръпва независимостта на съдиите.
14. В този смисъл запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно това дали са съвместими с правото на Съюза мотиви за закриване на орган на съдебната власт в държава членка, като инкорпорираните в изменения Закон за съдебната власт, които поставят под въпрос качеството – на „независим и безпристрастен съд“. Ако това не е така, запитващата юрисдикция изпитва съмнения, какви следва да са действията !!! във връзка с приетия закон. Питането ще е от значение както за конкретното дело, по което се прави, така и за другите дела, разглеждани в специализираните съдилища, които следва да се довършат от съдиите, след закриването им. Въпросът за безпристрастността на съдебния състав, разгледал делото, може да се постави във всеки един момент на производството до окончателното му приключване.
15. Отговорът на Съда на ЕС ще послужи за отправна точка при произнасянето на запитващата юрисдикция във връзка с разглежданото конкретно наказателно производство с акт по същество, с процесуален акт или с депозиране на самоотвод (пресценката за наличието на който е длъжна да извърши в хода на производството).
16. Запитващата юрисдикция счита, че отправянето на преюдициалното запитване отговаря на изискванията за допустимост, тъй като пред нея е налице висящ спор и

- следва да се произнесе в производство, което приключва с правораздавателен акт. Отговорът на Съда на ЕС е необходим, за да ѝ позволи да извърши задължителната преценка дали може да продължи разглеждането на висиящия пред нея спор, включително и да постанови акт по същество, както и какви са последиците от това с оглед на предимството на правото на Съюза.
17. Освен това, с оглед на практиката на Съда (решение от 6 октомври 2021 г., C-487/19), при упражняването на тяхната компетентност, по-специално на компетентността във връзка с въвеждането на национални норми, уреждащи процедурата за назначаване (а и за освобождаване, преназначаване, преместване, командироване и понижаване) на съдии, държавите членки са длъжни да спазват задълженията си, произтичащи от правото на Съюза.
18. Налице е връзка между съответните национални правила, свързани със закриването на специализираните съдилища, промяната на подсъдността и последващото освобождаване от длъжност, преназначаване, преместване и командироване на съдиите от закрития съд, по правила, предвиждащи ограничения, непредвидени за съдиите в нито един друг съд, и разпоредбите на член 2, член 6, параграфи 1 и 3 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз и с член 267 ДФЕС, тъй като пряко се засяга задължението на държавите членки да предвидят система от правни средства и процедури, осигуряващи ефективна съдебна защита на правните субекти в областите, обхванати от правото на Съюза.
19. Посоченият в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС принцип на ефективна съдебна защита на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза, представлява основен принцип на правото на Съюза, който произтича от общите конституционни традиции на държавите членки, прогласен е в членове 6 и 13 от ЕКПЧ, и потвърден в член 47 от Хартата (решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C 83/19, C 127/19, C 195/19, C 291/19, C 355/19 и C 397/19). Именно по силата на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС всяка държава членка трябва да гарантира, че органите, които, като „юрисдикции“ по смисъла на правото на Съюза, са част от системата и от способи за защита в областите, обхванати от правото на Съюза, и следователно биха могли да се произнасят в това си качество по прилагането или тълкуването на правото на Съюза, отговарят на изискванията за ефективна съдебна защита.
20. Залитващата юрисдикция може да се произнася по въпроси относно прилагането или тълкуването на правото на Съюза и че в качеството си на „юрисдикция“ по смисъла на това право попада в обхвата на българската система за правни средства за защита в „областите, обхванати от правото на Съюза“. За да се гарантира, че такъв съд (Специализирания наказателен съд) е в състояние да осигури така изискваната от член 19, параграф 1, втора алинея ДФЕС ефективна съдебна защита, запазването на независимостта на посочените органи е от първостепенно значение, което се потвърждава от член 47, втора алинея от Хартата, съгласно който достъпът до

независим съд е едно от изискванията, свързани с основното право на ефективни правни средства за защита (решения от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C83/19, C127/19, C195/19, C291/19, C355/19 и C397/19).

21. Това изискване за независимост на съдилищата (и в частност на Специализирания наказателен съд), присъщо за правосъдната дейност, спада към основното съдържание на правото на ефективна съдебна защита и на основното право на справедлив съдебен процес, което има кардинално значение като гаранция за защитата на всички права, които правните субекти черпят от правото на Съюза, и за опазването на общите ценности на държавите членки, прогласени в член 2 ДЕС, по-конкретно на ценността правова държава
22. От изключително значение съдиите да са защитени от външна намеса или натиск, които могат да застрашат тяхната независимост. Правилата, приложими към статута на съдиите и упражняването на техните функции, трябва по-специално да позволяват да се изключи не само всяко пряко влияние под формата на инструкции, но и всички форми на косвено влияние, които биха могли да насочват решенията на съответните съдии, и по този начин те да не създадат впечатление за независимост или за безпристрастност, което е в състояние да накърни доверието, което правосъдието трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество и в една правова държава (решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C83/19, C127/19, C195/19, C291/19, C355/19 и C397/19).
23. Съгласно практиката на Съда на ЕС, предвид кардиналното значение на принципа на несменяемост, изключение от този принцип е допустимо само ако е оправдано от легитимна цел и е пропорционално с оглед на постигането ѝ, както и при условие че не поражда основателни съмнения в съзнанието на правните субекти относно неподатливостта на съответните съдилища на външни фактори и неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси. Ето защо е общопризнато, че съдиите могат да бъдат освободени от длъжност само, ако не са в състояние да продължат да изпълняват функциите си поради неспособност или сериозно нарушение на задълженията си и при спазване на съответните процедури.
24. Съгласно практиката на Съда на ЕС принудителните премествания (а по аналогия и принудителното освобождаване от длъжност, преназначаване или командироване) на съдия в друг съд, биха могли да засегнат принципите на несменяемост и на независимост на съдиите. Според практиката на Съда на ЕС такива премествания могат да са средство за упражняване на контрол върху съдържанието на съдебните актове, тъй като са в състояние не само да засегнат обхвата на задълженията на съответните магистрати и разглеждането на възложените им случаи, но и да окажат значително отражение върху живота и кариерата им, както и да имат последици, подобни на тези на дисциплинарно наказание (решение от 6 октомври 2021 г., C-487/19).
25. До настоящия момент Съдът на ЕС не се е произнасял по въпроси, свързани с цялостното закриване на самостоятелен орган на съдебната власт, включващ всички

- назначени в него съдии, с мотиви, че този орган е пречка за „гарантиране на конституционния принцип за независимост на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите“, както и по въпроси относно статута и независимостта на съдиите от закрит съд при последващото им преназначаване на други длъжности или при командироване в друг орган на съдебната власт до приключване на разглежданите наказателни производства с акт по същество.
26. От своя страна, относно въпросите, свързани с преместванията на съдии (а по аналогия и принудителното освобождаване от длъжност, преназначаване или командироване), Европейският съд по правата на човека е отбелязал, че подобни актове потвърждават наличието на произтичащо от независимостта на съдебната власт право на членовете на съдебната власт на защита срещу произволно преместване. В това отношение посоченият съд е изтъкнал значението на процесуалните гаранции и на възможността за обжалване по съдебен ред на решенията, които засягат кариерата на съдиите, включително техния статут, и по-специално решенията за принудителното им преместване (а по аналогия и принудителното освобождаване от длъжност, преназначаване или командироване), за да се гарантира, че тяхната независимост няма да бъде застрашена от неоснователно външно влияние (вж. в този смисъл ЕСПЧ, 9 март 2021 г., *Bilgen c/y*, Турция). Следва да се отбележи, че измененията в Закона за съдебната власт предвиждат предварително изпълнение на решенията за преназначаване на съдиите от специализираните съдилища (обжалването на акта не спира изпълнението), дори и да не са дали съгласие за преназначаване на конкретната длъжност.
27. Доколкото поисканото от запитващата юрисдикция тълкуване на член 47, втора алинея от Хартата на основните права на Европейския съюз следва да бъде съобразено с нивото на защита, гарантирано от член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, както е тълкуван от Европейския съд по правата на човека, запитващата юрисдикция отчита, че според ЕСПЧ макар правото на „съд, създаден в съответствие със закона“, гарантирано в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, да е самостоятелно право, то все пак е тясно свързано с гаранциите за „независимост“ и „безпристрастност“.
28. В този смисъл посоченият съд е приел, че макар всяко едно от институционалните изисквания по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ да преследва конкретна цел, което ги превръща в специфични гаранции на справедлив съдебен процес, общото между тях е, че зачитат основни принципи като върховенството на правото и разделението на властите, като в това отношение уточнява, че в основата на всяко от тези изисквания е необходимостта от запазване на доверието, което съдебната власт трябва да вдъхва на правните субекти, и независимостта на тази власт по отношение на другите власти (ЕСПЧ, 1 декември 2020 г., *Ástráðsson c/y* Исландия).
29. В съответствие с принципа на разделение на властите, характерен за функционирането на всяка правова държава, трябва да се гарантира независимостта на съдилищата по-специално спрямо законодателната и изпълнителната власт (решение от 20 април 2021 г., *Repubblika*, C896/19).

30. Безспорно е, че до присмането на измененията в Закона за съдебната власт, свързани със закриването на специализираните съдилища и прокуратури, не е имало съмнения, че Специализирания наказателен съд не отговаря на изискванията на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, както и на изискванията, установени за понятията „юрисдикция“ в член 267, трета алинея ДФЕС и „съд“ в член 47, втора алинея от Хартата на основните права в контекста на правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, и на стандарта за „независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона“ по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ. Това е признато в решенията на Конституционния съд на Република България. Тези негови характеристики са многократно признавани и от Съда на ЕС по множеството преюдициални запитвания, отправени от Специализирания наказателен съд.
31. С въведените изменения в Закона за съдебната власт е нарушен принципът на разделение на властите и равновесието между тях. В Конституцията не е изрично предвидено правомощие на Народното събрание за пълното закриване на орган за съдебната власт, още по-малко без участието на самата съдебната власт чрез Висшия съдебен съвят и без предварително разкриване на щатни бройки за освободените съдии от СНС в конкретен съд.
32. Изразено е становище на закриваните съдилища за мотивите на закона, че закриването на съда цели да гарантира независимостта на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите, които не са обосновани с конкретни данни, нарушават независимостта на магистратите, принципите на разделение на властите и върховенство на закона. Доколкото се отправят упреци към съдебен орган, че съществуването и работата му е в противоречие с принципите на независимост на съдебната власт и защита на конституционните права на гражданите, би следвало, съгласно принципите за прозрачност и отчетност на законодателния процес, тези твърдения да са надлежно мотивирани. Изложено е и становище до Министерство на правосъдието и при обсъждане на законопроекта в парламентарната комисия по конституционни и правни въпроси, че закриването на съд с подобни твърдения, води до неаргументирано уронване на престижа на орган на съдебната власт и работещите в него магистрати и създава съмнения за прикриване на нелегитимни цели с привидно законни процедури.
33. Заявено е в становище на закриваните съдилища, че в мотивите към законопроекта не е изложен нито един конкретен факт, който да сочи, че дейността на съда е в колизия с принципите за независимост на съда и гарантиране на законните права на гражданите. Въпреки липсата на конкретика в мотивите са направени възражения срещу всички твърдения на законодателя. Акцентите в становището на специализираните институции по законопроекта, публикуван за обществено обсъждане, са следните:
- о
 - 1.) Промяната, въвеждана със законопроекта, не съставлява съдебна реформа, а удовлетворява неясни цели, нямащи нищо общо с

действителните обществени нужди и очаквания за бързо и качествено правосъдие.

2.) Законът не създава нова уредба, а връща стария слабо ефективен модел, който е бил обект на критика, както в страната, така и от международните институции.
3.) Връщането на компетентността върху делата за организирана престъпност по местата на които действат организираните престъпни групи би затруднило не само процесите за тези престъпления, но и самото досъдебно производство и разкриването им.
4.) Абсурдно е да се твърди от вносителя на законопроекта, че с промяната автоматично ще се стигне до постановяване на осъдителни присъди за корупция по високите етажи на властта, защото само до преди четири години, делата за корупция са били подсъдни на общите съдилища, но не е отчетен никакъв съществен напредък. Такива обещания не са съобразени и с принципа за разделението на властите и независимостта на съдиите, които следва да се ръководят при вземане на решения по делата само от закона и доказателствата по делото.
5.) В мотивите и оценката към законопроекта се излагат неверни твърдения за ниска натовареност като обосновка за липса на ефективност, тъй като данните за работата на Специализирания наказателен съд сочат, че той трайно е сред съдилищата с най-високи показатели, съгласно обобщаваните статистически данни по години от Висшия съдебен съвет.
6.) В правораздавателната дейност на специализираните съдилища няма никакви съществени негативни отклонения, които да ги изваждат от общата картина на правораздаването.
7.) В мотивите на законопроекта се твърди непостигане на заложените цели, но без да става ясно кои цели има предвид законодателя, за да може всеки неангажиран с политически интереси гражданин да извърши за себе си независима преценка на твърдението, а и целите на един съд не могат да бъдат различни от бързо, качествено и справедливо правосъдие.
8.) Няма сравнителен анализ на дейността на специализираните съдилища с дейността на останалите окръжни съдилища, от който да се заключи, че осъществяването от тях правораздаване по определена категория дела до 2012 г. се явява по-ефективно, за да се премине към стария модел.
9.) Твърденията на вносителя, че законът, с който се закрива съда, е мотивиран от „критичните оценки на Европейските институции“, сме оценили като „фрапантна неистина“, тъй като от съдържанието на докладите по върховенство на закона следва точно обратния извод.
10.) Като искоректни са оценени твърденията в мотивите към законопроекта, че дейността на съда е критикувана от европейските институции преди 2018г., заради несправяне с делата за корупция по високите етажи на

властта, тъй като те са възложени на тези съдилища през месец ноември 2017 г. Съответно, критиките до 05.11.2017г. не са към специализираните органи.

11.) Направено е възражение срещу начина на представяне на статистически данни от работата на съда само за 2020 г., както и срещу негативните внушения, че броят на първоинстанционните наказателни дела от общ характер(НОХД), постъпили през годината е малък. В тази връзка е обърнато внимание на публикуваните статистически данни на страницата на Висшия съдебен съвет, отразяващи дейността на общите съдилища през 2020 г., според които Специализирания наказателен съд е сред най-натоварените в страната.
12.) Направено е възражение срещу упрека в мотивите към законопроекта, че прилагането на института на споразумението в Специализирания наказателен съд е негативно явление, тъй като той се използва във всеки български съд, при определени от законодателя правила и процентът на одобрени споразумения спрямо приключени дела по общия ред в този съд, по нищо не се отличава от онзи в общите съдилища.
13.) Направено е възражение срещу укора, че преобладават „леките“ присъди с наложено наказание „лишаване от свобода“ до 3 години, като е обърнато внимание, че в дейността по индивидуализация на наказанието, работата на съдиите от специализираните съдилища не се отличава от тази на общите съдилища и е съобразено със законите и данните от всяко конкретно дело.
14.) Направено е възражение срещу твърденията, че голяма част от актовете на съда се отменят и изменят. Обърнато е внимание, че в повечето случаи се касае за частично отменени или изменени съдебни актове по дела срещу множество лица и по множество обвинения, т. е. отмяната или изменението обичайно засяга малка част от съдебния акт.
15.) Обърнато е внимание на доклада на съдии от ВКС, изготвен по надлежния ред в ЗСВ за периода от 2012 г. до 2015 г., приет от Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС и от Съдийската колегия на Висш съдебен съвет, в който не е правен негативен извод за качеството на специализираното правораздаване, какъвто се опитва да се внуши с мотивите на законопроекта.
16.) Направено е възражение, че няма как да се твърди непостигане на целта - да се постигне географско разделение между мястото на наказателното производство срещу членове на организирани престъпни групи и региона, където тези организирани престъпни групи оперират за да се осигури максимална неутралност на всички замесени страни, включително съдии и съдебни заседатели, тъй като тя е постигната и сега е налице отстъпление на законодателя от тази цел.

17.) Обърнато е внимание, че противно на твърденията за липса на ефективност от дейността на съда, според справка, която е предоставена от ВСС, броят на разглежданите дела в периода 2002 г. – 2011 г., когато подсъдността за организирана престъпност е била възложена на общите съдилища, е в пъти по-малък от броя на разглежданите от Специализирания наказателен съд след създаването му.
18.) По отношение на посочения в оценката проблем - че от 2018 г. част от незаетият щат за съдии в тези съдилища се запълва чрез командироване на магистрати, с направено възражение, че това е проблем на цялата съдебна система и изобщо не рефлектира върху въпроса трябва ли да е има специализирани наказателни юрисдикции или не, тоест въпросът е абсолютно ирелевантен за обсъжданата тема.
19.) Направено е възражение срещу занижаването на броя на разглежданите дела на Специализирания наказателен съд за годините на съществуването му в частичната предварителна оценка за въздействие към законопроекта, която е част от мотивите за закриване на съда. Те не са общо 4 679 дела, а 46 979 дела.
20.) Направено е възражение срещу твърдението, че съществуването на специализираните институции накърнява или поставя въпроса за спазване на конституционния принцип за независимост на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите, доколкото се касае за съдебни институции, които прилагат същите процесуални и материално-правни норми като останалите съдилища и прокуратури, магистратите в тях се назначават, повишават, преместват и се освобождават от длъжност по правилата, които се прилагат за другите магистрати. Посочени са двете решения на Конституционния съд на Република България, които са в този смисъл.
21.) Направено е възражение срещу твърдението, че въведената специализация влиза в колизия със стандартите, формулирани в Становище № 15/2012 на Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС), защото то е абсолютно голословно и необосновано.
22.) Каго произволен е оценен извода, че прехвърлянето на подсъдността за корупционни престъпления на лица заемащи висши държавни длъжности на специализираните органи през 2017 г. е целяло да компенсира липсата на достатъчно убедителни и последователни резултати, които да обосновават съществуването им. Цитирани са мотивите към законопроекта от 2017 г., видно от които то е следствие на положителна оценка за работата и компетентността на специализираните органи.
23.) Изразено е становище, че описанието на проблема и заложените цели в оценката за въздействие към законопроекта, представляват хаотично нахвърляни факти и разсъждения, които са лишени от каквато и да е

фактическа обосновка и взаимна връзка, че не става ясно, констатирани ли са проблеми в работата на специализираните институции и на база на какви данни се обявяват такива.

24.) Направено е възражение срещу начина, по който са цитирани ползваните източници - манипулативно и несъответстващо на действителното съдържание на тези документи, което е подробно обосновано.
25.) Изложено е становище, че липсата на надлежна обосновка създава опасения за истинските цели на търсената промяна, че се създава впечатление, че не е идентифициран обществен проблем, чисто разрешаване се търси чрез законодателна промяна, а е поставена цел -- закриване на специализираните структури на съдебната власт, за постигането на която се търси обосновка, с която да се оправдае.
26.) Относно сочения в оценката за въздействие търсен ефект със законопроекта -- ограничаване на политическото влияние в правораздаването, укрепване на върховенството на правото и ограничаване на злоупотребата с власт, което е предпоставка и за подобряване на бизнес климата и увеличаване на инвестициите, е зададен конкретен въпрос, на който не е получен отговор -- „Твърди ли съставителят на оценката, че в специализираните институции е налице политическо влияние в правораздаването и злоупотреба с власт и ако е така, би ли посочил на какви факти базира оценката си“.
27.) Начинът на мотивиране на законопроекта е оценен като действия, целящи уронване престижа на магистратите, работещи в тези институции, насочени единствено към манипулиране на общественото мнение, съответно представяне като обществено полезна готвената промяна, която реално няма легитимна основа.
28.) Обърнато е внимание, че такава значима законодателна промяна се нуждае от професионално и достатъчно по обем във времето обсъждане, поради което бързото ѝ приемане създава риск от нарушаване на правната сигурност.
29.) Със становището по публикувания за обществено обсъждане законопроект е направено искане да се удължи срока за обществено обсъждане до законоустановения (бе приет съкъсен срок за обсъждане -- 14 дневен, който според закона се допуска в изключителни случаи). Оспорени са всички констатации в приложената частична оценка за въздействието, нейната компетентността и безпристрастност. Направено е възражение и срещу твърдението, че 14-дневният срок за обществено обсъждане на законопроекта се явява достатъчен, тъй като бил продължение на дискусиата по същото законодателно предложение от предходен период, като е обяснено, че нито законопроектът е идентичен с този, внесен в 46-тото Народно събрание, нито вносителят е същия, а Народното събрание в

момента с 47-то.

30.) Изразено е становище, че за първи път в демократичната история на правораздаването се предлага закриване на съдебна институция, при съществуващо съмнение, че се нарушават основни гаранции за независимост на работещите в този орган съдии, поставяйки ги в уязвима позиция (да се прекрати възможността да разглеждат делата, като се закрие институцията, към която те правораздават; иначе казано – поради липсата на легитимна възможност да им се въздейства, да се постави под въпрос съществуването на институцията).
34. По отношение на предвидения начин за преназначаване на магистратите, не са изложени аргументи в първото становище, тъй като в законопроекта, подложен на обществено обсъждане, е предвидено след закриване на специализираните институции магистратите в тях да се преназначават по съществуващия в закона ред за преназначаване на всички магистрати при закриване на съд или прокуратура или намаляване на числеността им в чл. 194 от Закона за съдебната власт.
35. След проведеното обществено обсъждане, в Парламента бе внесен изменен законопроект в частта за реда за преназначаване на магистратите от специализираните институции и отчасти в мотивите на законопроекта. Относно реда за преназначаване на магистратите, законът формално препращаше към съществуващия ред на чл. 194 от Закона за съдебната власт, но реално бе създадена съвсем различна процедура (§ 41 от Проекта на Закон за изменение и допълнение на закона за съдебната власт – Приложение 4). Беше предвидено, след обнародване на законопроекта Висшият съдебен съвет да разкрие места в съдилищата в страната, като вземе предвид натовареността на наказателните им отделения, след което съдиите да подадат заявления къде желаят да бъдат преназначени. Следваше подбор по критерии, които не са предвидени в закон за другите магистрати и които законодателят указваше със закона на кадровия орган на съдебната власт. След първоначалния подбор и назначаване на магистрати, останалите следваше да подават нови заявления за останалите незаети места, независимо от това, че вече са заявили, къде желаят да бъдат преназначени, до запълване на всички места.
36. В допълнителното становище на съдилищата е направено възражение срещу предлаганите разпоредби, които са оценени като дискриминационни, тъй като създават различен ред за преназначаване на магистратите от специализираните институции, който се отклонява от общия ред. Обърнато е внимание на това, тези разпоредби противоречат както на Конституцията на Република България, така и Хартата на основните права на Европейския съюз, според която всеки има право да работи и да упражнява свободно избрана или приета професия и на Член 6 от Международният пакт за икономически, социални и културни права (1966), според който всеки има право да работи, включително и правото да изкарва прехраната си с работа, която е свободно избрана и приета, тъй като предвиждаха едностранното определяне от кадровия орган на местата, на които магистратите са ограничени да

подадат заявления за преназначаване. Изразено е съмнението, че се цели съдиите в специализираните съдилища да не довършат разглежданите от тях дела, тъй като предвижданата законодателна процедура, в отклонение от общата, ще доведе до неяснота в статута на магистратите. Посочено е, че основен принцип на независимостта на съдиите е гарантиране мандата им до настъпването на законоустановена предпоставка за напускане на длъжността и че приемането на специална уредба по преназначаване само на магистратите от специализираните съдии, в отклонение с общите норми на Закона за съдебната власт, е дискриминационно и ги поставя в неравностойно положение спрямо останалите съдии в България, което е в пряко противоречие с принципа за равенство на гражданите пред закона, прогласен в чл.6, ал.2 от Конституцията и чл.14 от ЕКЗПЧОС. Специалните правила, въведени за преназначаване на магистратите от тези органи са оценени като произволно неравностойно третиране, основано на дискриминационен признак – обществено положение.

37. Сочи се, че в мотивите на законопроекта след общественото му обсъждане са внесени промени, които явно показват основателността на твърдението за липса на достоверни данни, които да обосноват предвижданата промяна. В допълнителното становище отново е изразено мнение, че мотиви към законопроекта на практика отсъстват, защото формално предложените такива са изцяло лишени от съдържание. Отново е обърнато внимание на това, че и към момента няма изготвени (нито ползвани) резултати от анализа, възложен от Висшия съдебен съвет относно работата на Специализирания наказателен съд и Апелативния специализиран наказателен съд, както и че не е направена съпоставка с данните от работата на другите окръжни съдилища в страна, за да се твърди липса на резултати от дейността на институцията.
38. Като парадоксално е оценено твърдението в изменените мотиви за наличие на много сериозен проблем, изразяващ се в това, че компетентността на специализираните съдилища е подчинена на преценката на прокуратурата относно формата на съучастие на разследваните лица – дали с обикновено съучастие или трайно сдружаване в организирана престъпна група, тъй като съгласно Конституцията на Република България единствено в правомощията на прокуратурата, е да повдигне обвинение, съответно, да определя правната му квалификация и никакви промени в Закона за съдебната власт и/или в Наказателно-процесуалния кодекс няма да променят това обстоятелство при съществуващата в страната ни конституционна уредба.
39. Всички тези аргументи наши представители изложиха и на обсъждането на законопроекта на първо четене. На първо четене законопроектът бе гласува изцяло. Обсъждането на отделните текстове бе извършено при гласуване на законопроекта в Парламентарната комисия по конституционни и правни въпроси и в Народното събрание на второ четене.
40. По време на обсъждането на законопроекта на второ четене в Комисията по конституционни и правни въпроси бе направено предложение за създаване на работна група, която да обсъди всички спорни въпроси, включително тези относно статута и

- начина на преназначаване на магистратите, което бе отхвърлено без аргументи.
41. Във връзка със съдържанието на приетата разпоредба за преназначаване на магистратите- § 44 от окончателния текст на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, в сила от 26.05.2022г., представители на специализираните органи успяха да изразят възраженията си по време на обсъждане на законопроекта в Комисията за конституционни и правни въпроси в Народното събрание. Представители и специализираните съдилища възразиха срещу въведените ограничение (квоти) за броя на магистратите от закриваните съдилища, които могат да бъдат назначени в един орган на съдебната власт – до 1/4 за магистратите от Специализиран наказателен съд и до 1/3 – за магистратите от Апелативен специализиран наказателен съд и предварително изпълнение на решенията на Висш съдебен съвет за преназначаването им.
42. Запитващият счита, че тези разпоредби са дискриминационни. Няма и никога не е било въвеждано законодателно ограничение за преназначаване на магистрати в един орган на съдебната власт. Не са правни анализи за вероятността от възникване на трудности при преназначаване на магистратите. Хипотетичната възможност за възникване на такива не може да е основание за въвеждане на извънредни правила, а и Конституцията и Закона за съдебната власт поставят в изключителна компетентност на Висшия съдебен съвет разрешаване на организационните въпроси за съдебната власт и определяне броя на магистратите във всеки орган на съдебната власт. В становището на закриваните съдилища, бе изразено мнение, че се касае за извънредна разпоредба, предвидена единствено за магистратите от специализираните органи, изземваща конституционни правомощия на Висшия съдебен съвет. Мотивите за въвеждане на това ограничение (описани в т. 38 на настоящото питане, приложение б) противоречат на основните мотиви на закона, в които се твърди липса на ефективност от работата на тези магистрати.
43. Не бе даден отговор на поставения при обсъждането на тази разпоредба въпрос, защо се въвежда различен ред, който представлява дискриминация на магистратите от специализираните органи по принцип обществено положение, защо се предвижда предварително изпълнение на решенията за преназначаване на тези магистрати в отклонение на разпоредбата на чл. 161, ал. 1 от Закона за съдебната власт, който гласи, че магистратите встъпват в длъжност в едномесечен срок от влизане в сила на решението за назначаване, преместване, повишаване или понижаване. Разпоредбите за преназначаване на магистратите са неясни и позволяват различно тълкуване, което пролича и при обсъждане на законопроекта в Комисията по конституционно и правни въпроси на Народното събрание.
44. Не бе даден отговор на поставените въпроси: как законодателят задължава магистратите от закриваните съдилища (включително и съдията, разглеждащ настоящото дело) да встъпят в длъжност, в случай че заради приложението на въведените квоти бъдат преназначени в съд за който никога не са давали съгласие; как едновременно ще обжалват с мотив за недопустимост на преназначаване без съгласие и

- ще следва да встъпят, който акт изразява обратната воля; не представлява ли този ред форма на принуда магистратите да приемат това, което им се налага, или да напуснат съдебната власт.
45. Не бе обърнато внимание, че самите разпоредби на закона си противоречат - от една страна се предвижда, че при преназначаване на магистратите се отчита натовареността на съответния съд, а от друга се въвежда ограничение за преназначаване на над определената квота, независимо от това, че в съответния орган може да съществува необходимост от по-голям брой.
46. Не се отговори на въпроса, че не следва да се преценява натовареността на органа на съдебната власт преди промяната, а да се направи анализ, как ще се увеличи натовареността след закриването на специализираните органи.
47. Не се отговорно и защо въвеждайки описания по-горе квотен принцип законодателят ограничава конституционно установените правомощия на Висшия съдебен съвет да преназначава магистратите, както и да преценява и разкрива необходимите платни бройки във всеки съд или прокуратура (чл. 129, ал. 1 и чл. 130а, ал. 5, т. 1 от Конституцията на Република България).
48. От окончателно приетия текст на закона се установи, че законодателят допусна още едно отклонение от общите правила за преназначаване на магистрати, като предвиди, че в 14-дневен срок от обнародване на закона съдиите от специализираните съдилища, които са били съдии преди това и прокурорите от специализираните прокуратури, които са били прокурори преди това, могат да подадат заявления за преназначаване на заеманата преди това длъжност. В специализираните съдилища работят съдии, които преди това са били прокурори. За тях не бе дадена възможност да поискат преназначаване на старата си длъжност в органите на съдебната власт, отново без никаква яснота за мотивите за това решение. Така, без никакво легално основание бе допусната дискриминация по принцип обществено положение между самите магистрати, работещи в тези институции.
49. Магистрати от специализираните съдилища участваха в процедурите по обсъждане на закона в Комисията по конституционни и правни въпроси на Народното събрание и изразиха мненията, които са описани в настоящото запитване и които се споделят изцяло от съдията, разглеждащ настоящото дело. Бяха представени и официални писмени становища на двете институции, първото от което е публикувано на страницата за обществено обсъждане на законопроекта -- <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6605>. Те са публикувани и на страниците на Специализирания наказателен съд и Апелативния специализиран наказателен съд (Приложение 7 и Приложение 8).
50. Освен описаните особености на проведената законодателна процедура, в публичните дебати при приемането на законопроекта спрямо специализираните органи и в частност - магистратите от Специализиран наказателен съд, бяха отправени множество необосновани обидни квалификации, уронващи професионалното им име, които не бяха подкрепени от никаква конкретика, за да може да отговорим с конкретни данни

от работата ни и да докажем пълната несъстоятелност на подобни твърдения. Те са записани в стенограмите от обсъжданията във връзка с приемането на законопроекта.

51. Цитати от стенограми от 14.04.2022г. за второ гласуване за законопроекта за изменението и допълнението на ЗСВ:

AB от ПП „Изумителна е емоцията и страстта, с която опозицията защитава позицията, че не трябва да закроем една бухалка на мафията.“

CD от ДБ „Трябва да припомним явно защо искаме този съд, създаден като инквизиционен орган, заедно с прокуратурата да бъдат закрити. Искаме, защото това беше политически трибунал, в който неудобните на властта – политици, някои от тях минаха към същата тази власт по-късно, неудобните на властта бизнесмени, трябваше да бъдат там инквизирани. Със специалното правосъдие в кавички беше възстановено инквизиционното начало в българското правосъдие. Именно затова тези органи трябва да бъдат закрити. Именно връщането към общата система на съдилищата с присъщия разум, справедливост, процесуална точност ще брани нашите права. И аз съм убеден, колеги, че всички в тази зала и българските граждани ще видишаме по-свободно след днешния ден, защото независимо дали някой управляващ или опозиция не трябва да бъде подлаган на инквизиция и това е нашият ангажимент, който сме поели, независимо от статуса, независимо от политическата принадлежност.

EF от БСП – „Така че органът по същество си е репресивен. Аз мога да Ви дам конкретни примери за това.“

GH от ПП – „Когато един орган не оправдава очакванията, за които е създаден, абсолютно е редно той да бъде закрит.“

IJ от ДБ – „Това е проблемът няма да е в настоящото закриване на съдилищата, а в бездействието на тези съдии – голяма част от тях, които изпълняват поръчки, за да си запазят местата, които са забавили тези дела.“

53. Цитати на изказвания на народни представители от първо гласуване на законът за изменение на ЗСВ, проведено на 23.03.2022г.

KL от ПП – „И когато говорим за реформа, ние трябва да стигнем едно нормално ниво. С въвеждането на специализираните съдилища нивото падна под кота нула.“

MM от ПП – „Аз мисля, че кусур може да е, ако си купувате нова къща и трябва да ударите една боя. Но тази къща, която е съградена в момента и би трябвало да се занимава с правосъдие, трябва да се бутне изцяло, защото се използва като бухалка, но не само срещу политици и срещу бизнес, но и срещу българското общество. Както и колегите споменаха, знаете, че на летните протести стотици хора бяха подслушвани. Стотици. Говорим може би за 800, 900 човека. Специалната прокуратура иска от Специалния съд, Специалният разрешава моментално – след пет минути, и подслушването е факт. Другото нещо, което чувам днес, е, че и ГЕРБ, и ДПС говорите за анализ – една дума, на която обикновено много се смеете, а сега изведнъж искате анализ?! Мисля, че за анализ вече е късно и тези бухалки

трябва да бъдат закрити. След като бъдат закрити, тогава ще продължи съдебната реформа. Благодаря“.

ОР. от БСП – „Аз имам друг прочит – организираната престъпна група и организираната престъпност от България не изчезнаха, те се сляха с властта, облякоха се в костюма на властта, престанаха да ходят с черни джипове с лепенки, но започнаха да ходят с черни джипове със служебни номера. И това Специализираният съд го проспа, нарочно или без да иска – няма значение, трябва да бъде закрит“.

54. Това са малка част от квалификациите направени публично по адрес на работата на магистратите в специализираните органи по време на обсъждане и приемане на закона. По същество, направени от депутати по време на дебатите за закриване на институциите, те представляват част от мотивите за приемане на закона.
55. Пълните дебати в Народното събрание при приемане на закона са налични в стенограмите от обсъждане на законопроекта, които са обявени на страницата на Народното събрание на адреси - <https://www.parliament.bg/bg/plenarys/ns/55/ID/10637> (първо четене) и <https://www.parliament.bg/bg/plenarys/ns/55/ID/10647> (второ четене).
56. Стенограмите от обсъжданията на законопроекта на първо и второ четене в Комисията за конституционни и правни въпроси също са публично достъпни на следните страници на Народното събрание – <https://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/2949/steno/6655> (първо четене) и <https://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/2949/steno/6713> (второ четене).
57. Не се представиха, включително и при устните дебати никакви конкретни данни, с които да се обосноват тези публични твърдения. Наши представители посочиха в становищата си по време на дебатите в Комисията по конституционни и правни въпроси на Народното събрание на Република България, където се отправяха подобни обвинения, че се проведе целенасочена кампания за дискредитиране на съдиите от тези институции, създаване на негативен обществен имидж с цел формиране на обществено мнение за необходимостта от обсъжданата промяна.
58. Всякакви аргументи, свързани с действителната дейност и резултати на тези институции бяха игнорирани и всички искания за извършване на експертен анализ, който да се представи за обсъждане на обществеността, бяха отхвърлени. При това процедурата се проведе при изключително бързано, при съкратени срокове на обществено обсъждане, въз основа на частична предварителна оценка за въздействие на законопроекта, при положение че чл. 20, ал. 3 от Закона за нормативните актове изисква когато частичната предварителна оценка за въздействие покаже, че могат да се очакват значителни последици от закона да се изготви цялостна предварителна оценка за въздействие. В случая се касае за закриване на структурни звена в съдебната власт, които разглеждат дела за престъпления, извършвани от организирани престъпни групи, с компетентност на територията на цялата страна. Промяната засяга сериозно структурата и компетенциите на съдебната власт и правата и интересите на гражданите.

59. Всичко описано бе обсъждано публично и страните и свидетелите по делата, разглеждани от съда, имаха възможност да възприемат мотивите за закриването на съда и квалификациите по отношения на работата на магистратите в специализираните органи – че съществуването и работата им нарушава принципите на върховенство на закона, независимостта на съдебната власт, че се касае за бухалки, инквизиционни органи, които следва да се ликвидират и то при липса на каквато и да е конкретика за това, на какви факти се базират тези твърдения и квалификации. По този начин се обсъди работата на магистрати с дългогодишен стаж, които не са дисциплинарно наказвани и имат най-високата атестация в органите на съдебната власт, работещи при висока натовареност по тежки наказателни дела.
60. При тази процедура и тези мотиви за закриване на специализираните съдилища, със закона законодателят възложи на магистратите от тях да довършат започнатите с тяхно участие дела, разпределени им в закриваните институции, по които е проведено разпоредително заседание, заради работата по които се поставя под въпрос спазването на принципа на върховенство на правото и гарантиране правата на гражданите (параграф 50 от Закона за изменение и допълнение на закона за съдебната власт – Приложение 5). С отлагане влизането в сила на разпоредбите за промяна подсъдността на делата, на магистратите в закриваните органи бе възложено да разглеждат нови дела в институцията до 27.07.2022г., които след това ще следва да довършват.
61. Запитващата юрисдикция счита, че описаната процедура и мотиви на законопроекта демонстрират незачитане на едни от най-важните принципи на правото на Съюза, свързани с правовата държава и с ефективната съдебна защита на правата, както и с принципа на несменяемост и независимост на съдиите, и пораждат въпроса за тяхната съвместимост с правото на Съюза.
62. В тази насока Съдът на ЕС може да предостави на запитващата юрисдикция важни насоки за тълкуване на правото на Съюза и да ☐ позволи при решаването на делото, с което е сезирана, да прецени дали е налице такова съответствие (решение от 26 януари 2010 г., *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C118/08).
63. Според запитващата юрисдикция след закриването на специализираните съдилища и прокуратури със Закона за съдебната власт (ДВ. бр.32 от 26 април 2022 г.) и предвид мотивите, на които това изменение се основава, проведената процедура и предвидените правила за преназначаване на магистратите, е спорен въпросът дали е нарушена независимостта на съда по делата, възложени им в тях. В тази връзка мотиви следва да се изложат и във връзка с обективния подход при преценката на независимостта на съда.
64. Това е така, тъй като закриването на специализираните съдилища е обусловено именно от несъгласие с правораздавателната дейност и съдебните актове на този съд от страна на законодателната и изпълнителната власт, които предприемат и осъществяват закриването му. В него един момент от обсъжданията на внесенния в Народното събрание законопроект за реализираното вече изменение в Закона за съдебната власт, не се отчитат доводите на самата съдебна власт, свързани с високата натовареност,

естеството на разглежданите случаи на усложнена престъпна дейност (организирана престъпност), международното признание на дейността на закритите юрисдикции, както и това, че в този съд се разглеждат дела срещу представители на властта.

65. Отправените упреци, обусловили закриването, са свързани с непълни и неточни данни за дейността на Специализирания наказателен съд, обхващащи период от само една година от дейността му, с честото прилагане на законоустановен способ за споразумение, с определяне на „ниски“ наказания „лишаване от свобода“, издаване на „голям“ брой разрешения за използване на специални разузнавателни средства (СРС) и др. подобни. Недоволството от работата на специализираните съдилища, включващо и дейността на съдебния състав, разглеждащ конкретното наказателно дело, води до пълното закриване на този съд, без да е предвидена възможност за предшестващ съдебен контрол върху актовете за преназначаване на съдиите, което е предвидено да се извърши при ограничения, непредвидени за други магистрати, създаващи пречки пред кадровия орган на съдебната власт да уважи становището на самите съдии.
66. В резултат на така осъществените промени в Закона за съдебната власт, според запитващата юрисдикция, от една страна, съдиите от състава на Специализирания наказателен съд се намират в положение, в което независимостта им във всеки един момент може да бъде поставена под съмнение от гражданите. Такъв съдия е пряк обект на натиск от действията на органи, които са част от друга власт-изпълнителна (внесла законопроект за изменение на съдебната власт) и законодателна (присла измененията), които подкопават статута му на съдия и поставят в несигурност не само цялото му кариерно развитие, но дори и конкретно заеманата длъжност и мястото на упражняването ѝ след 28.07.2022 г.
67. Запитващата юрисдикция припомня двата аспекта на независимостта, произтичащи от практиката на Съда (решения от 19 септември 2006 г., Wilson, C-506/04, от 9 октомври 2014 г., TDC, C-222/13, от 17 юли 2014 г., Tortesi, C58/13 и C-59/13, и от 6 октомври 2015 г., Consorci Sanitari del Maresme, C-203/14,) — външен и вътрешен и счита, че независимостта на съдиите от съдебния състав, разглеждащ делото, и като цяло на съдиите от състава на СНС, е тежко засегната.
68. Поради това и в съответствие с практиката на Съда, запитващата юрисдикция счита, че извършената промяна в действащото законодателство води до намаляване на защитата на правовата държава като ценност, конкретизирана по-специално с член 19 ДЕС.

ПРИЛОЖИМИ НАЦИОНАЛНИ ПРАВНИ НОРМИ И СЪДЕБНА ПРАКТИКА:

Конституция на Република България

Чл. 119.

(1) Правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища.

(2) Със закон могат да се създават и специализирани съдилища.

(3) Извънредни съдилища не се допускат.

Чл. 129.

(1) (Доп. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Съдиите, прокурорите и следователите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от съдийската, съответно прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) С навършване на петгодишен стаж като съдия, прокурор или следовател и след атестиране, с решение на съдийската, съответно прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, съдиите, прокурорите и следователите стават несменяеми. Те, включително лицата по ал. 2, се освобождават от длъжност само при:

1. навършване на 65-годишна възраст;
2. подаване на оставка;
3. влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;
4. трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година;
5. тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт.

Чл. 130а.

(Нов - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) (1) Висшият съдебен съвет осъществява правомощията си чрез пленум, съдийска и прокурорска колегия.

(2) Пленумът се състои от всички членове на Висшия съдебен съвет. Пленумът на Висшия съдебен съвет:

1. присма проекта на бюджета на съдебната власт;
2. приема решение за прекратяване на мандата на избран член на Висшия съдебен съвет при условията на чл. 130, ал. 8;
3. организира квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите;
4. решава общи за съдебната власт организационни въпроси;
5. изслушва и приема годишните доклади по чл. 84, т. 16;
6. управлява недвижимите имоти на съдебната власт;
7. прави предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор;
8. осъществява и други правомощия, определени със закон.

(3) Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет се състои от 14 членове и включва председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, шестима членове, избрани пряко от съдиите, и шестима членове, избрани от Народното събрание.

(4) Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет се състои от 11 членове и включва главния прокурор, четирима членове, избрани пряко от прокурорите, един член, избран пряко от следователите, и петима членове, избрани от Народното събрание.

(5) Колегиите в съответствие със своята професионална насоченост:

1. назначават, повишават, преместват и освобождават от длъжност съдиите, прокурорите и следователите;
2. правят периодични атестации на съдиите, прокурорите, следователите и

административните ръководители в органите на съдебната власт и решават въпроси за придобиване и възстановяване на несменяемост;

3. налагат дисциплинарни наказания понижаване и освобождаване от длъжност на съдиите, прокурорите, следователите и административните ръководители в органите на съдебната власт;

4. назначават и освобождават административните ръководители в органите на съдебната власт;

5. решават въпроси за организацията на дейността на съответната система от органи на съдебната власт;

6. осъществяват и други правомощия, определени със закон.

Закон за съдебната власт

Чл. 30. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) Висшият съдебен съвет осъществява правомощията си чрез пленум, съдийска и прокурорска колегия.

(2) Пленумът на Висшия съдебен съвет се състои от всички неговни членове и има следните правомощия:

1. ...

8. по предложение на една от колегията след съгласуване с административните ръководители на органите на съдебната власт определя броя на съдиите, прокурорите и следователите във всички съдилища, прокуратури и следствени отдели съобразно степента на натовареност;

...

20. (предишна т. 19 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) решава и други общи за съдебната власт организационни въпроси;

...

(3) Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет се състои от 14 членове и включва председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, шестима членове, избрани пряко от съдиите, и шестима членове, избрани от Народното събрание.

(4) Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет се състои от 11 членове и включва главния прокурор, четирима членове, избрани пряко от прокурорите, един член, избран пряко от следователите, и петима членове, избрани от Народното събрание.

(5) Съдийската колегия и прокурорската колегия осъществяват поотделно и в съответствие с професионалната си насоченост следните правомощия по отношение на съдиите, прокурорите и следователите:

1. назначават, повишават, преместват и освобождават от длъжност съдиите, прокурорите и следователите;

...

4. определят броя, назначават и освобождават административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор;

5. решават въпроси за организацията на дейността на съответната система от органи на съдебната власт;

6. правят предложения до пленума на Висшия съдебен съвет за определяне на броя на съдебните райони и седалищата на районните, окръжните, административните и

апелативните съдилища и съответните прокуратури;

7. правят предложения до пленума на Висшия съдебен съвет за определяне броя на съдиите, прокурорите и следователите във всички съдилища, прокуратури и следствени отдели;

12. ежегодно анализират и отчитат степента на натовареност на органите на съдебната власт;

13. изискват и обобщават на всеки 6 месеца информация от съдилищата, прокуратурата и от Националната следствена служба за тяхната дейност;

Чл. 161. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 04.01.2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2016 г.) След влизането в сила на решението за назначаване, повишаване, понижаване и преместване на съдия, прокурор и следовател съответната колегия на Висшия съдебен съвет уведомява лицето, което в едномесечен срок встъпва в длъжност.

(2) Встъпването в длъжност се удостоверява писмено пред административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

Чл. 165. (1) Съдия, прокурор и следовател се освобождава от длъжност при:

1. навършване на 65-годишна възраст;
2. подаване на оставка;
3. влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;
4. трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;
5. наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност;
6. (доп. - ДВ, бр. 28 от 2016 г.) решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, с което се отказва придобиване статут на несменяемост;
7. несъвместимост с длъжности и дейности по чл. 195, ал. 1;
8. (отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., в сила от 01.01.2012 г.)
9. възстановяване на работа след незаконно освобождаване от длъжност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.)

(3) Съдия, прокурор и следовател, придобили несменяемост, се освобождават от длъжност само на основанията по чл. 129, ал. 3 от Конституцията на Република България, както и в случаите по ал. 1, т. 7.

Чл. 194. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 04.01.2011 г., предишен текст на чл. 194 - ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) В случаите на закриване на съдилища, прокуратури и следствени органи или при намаляване числеността на броя на заетите длъжности в тях съответната колегия на Висшият съдебен съвет разкрива съответните длъжности в друг равен по степен орган на съдебната власт по възможност в същия апелативен район и преназначава на тях без конкурс съдиите, прокурорите и следователите.

§ 44. (В сила от 26.04.2022 г.) (1) Съдиите от Специализирания наказателен съд и Апелативния специализиран наказателен съд се преназначават при условията и по реда на чл. 194, ал. 1.

(2) В 14-дневен срок от обнародването на този закон лицата по ал. 1 могат да подадат заявление до съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, в което да заявят своето желание да бъдат възстановени на длъжността съдия, която са заемали преди назначаването си в Специализирания наказателен съд, съответно Апелативния специализиран наказателен съд.

(3) В 30-дневен срок от изтичането на срока по ал. 2 съдийската колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за разкриване на длъжности на съдии в съдилища, съответни на закриваните в Специализирания наказателен съд и Апелативния специализиран наказателен съд при отчитане на степента на натовареност на съответния съд. В един съд се преназначават до една четвърт от съдиите от закрития Специализиран наказателен съд и до една трета от съдиите от закрития Апелативен специализиран наказателен съд.

(4) След изтичането на срока по ал. 3 съдийската колегия на Висшия съдебен съвет преназначава съдиите, считано от влизането в сила на този закон.

(5) Решенията на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по ал. 4 подлежат на предварително изпълнение.

§ 49. Първоинстанционните наказателни дела пред Специализирания наказателен съд, по които до влизането в сила на този закон не е проведено разпоредително заседание, се изпращат по подсъдност на съответните съдилища в 7-дневен срок от влизането в сила на този закон.

§ 50. (1) С влизането в сила на този закон първоинстанционните наказателни дела пред Специализирания наказателен съд, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието.

(2) Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командирова за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

(3) Съдиите от съдебния състав, разгледали първоинстанционните наказателни дела, по които е постановена присъда, когато не са преназначени в Софийския градски съд, се командирова за обявяване на мотивите към присъдата.

(4) В случаите по ал. 2 и 3 чл. 227, ал. 1 не се прилага.

§ 51. Неприключилите до влизането в сила на този закон производства пред Апелативния специализиран наказателен съд, по които не е проведено разпоредително заседание, се изпращат по подсъдност на съответните апелативни съдилища в 7-дневен срок от влизането в сила на този закон.

§ 52. (1) Неприключилите до влизането в сила на този закон производства пред Апелативния специализиран наказателен съд, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския апелативен съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието.

(2) Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския апелативен съд, се командирова за участие в разглеждането на делата до приключване на производствата по тях. В тези случаи чл. 227, ал. 1 не се прилага.

§ 53. Съдиите от съдебния състав, разгледали въззивните дела, по които е постановена присъда или са обявени за решаване, които не са преназначени в Софийския апелативен съд, се командирова за обявяването на мотивите към присъдата или за произнасяне и обявяване на решението по делото. В този случай чл. 227, ал. 1 не се прилага.

§ 59. (1) Софийският градски съд е правоприсмник на активите, пасивите, правата и задълженията на Специализирания наказателен съд.

(2) Софийският апелативен съд е правоприсмник на активите, пасивите, правата и задълженията на Апелативния специализиран наказателен съд.

§ 67. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 1, 2, 5, 6, 18, 28, 32, 34, 44, 45, 57 и 58, които влизат в сила от деня на обнародването.

Наказателно процесуален кодекс

Чл. 35. (3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2022 г., в сила от 27.07.2022 г.) На окръжния съд като

първа инстанция са подсъдни и делата за престъпления от общ характер по чл. 201 - 205, чл. 212, ал. 1 - 4, чл. 212а, 226, 251, 285, 287, 288 и 289, извършени от:

1. заместник-министри;
2. председатели на държавни агенции и държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителните агенции и техните заместници;
3. управителя на Националния осигурителен институт, управителя на Националната здравноосигурителна каса, изпълнителния директор и директорите на териториалните дирекции на Националната агенция за приходите;
4. директора на Агенция „Митници“, началници на митници, митнически бюра и пунктове;
5. членовете на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства;
6. областни управители и заместник областни управители;
7. членове на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет;
8. кметовете и заместник-кметовете на общини, кметовете и заместник-кметовете на райони и председателите на общински съвети.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2015 г., предишна ал. 3, изм., бр. 32 от 2022 г., в сила от 27.07.2022 г.) На Софийския градски съд като първа инстанция са подсъдни делата за престъпления от общ характер, извършени от съдии, прокурори и следователи, от други лица с имунитет, от членове на Министерския съвет, както и делата за престъпления по глава първа от особената част на Наказателния кодекс, освен ако не се прилагат особените правила на глава тридесет и първа.

(5) (Нова – ДВ, бр. 32 от 2022 г., в сила от 27.07.2022 г.) На Софийския градски съд са подсъдни и делата от компетентност на Европейската прокуратура.

Чл. 411а. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г. - изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2015 г.) На специализирания наказателен съд са подсъдни делата за престъпления по:

1. глава първа от особената част на Наказателния кодекс;

...

(6) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2012 г., в сила от 6.03.2012 г., изм., бр. 42 от 2015 г.) Когато е повдигнато обвинение за две или повече престъпления, които имат връзка помежду си и някое от тях е от посочените в ал. 1 или 3, делото за всички престъпления е подсъдно на специализирания наказателен съд.

Основания за отсъждане на съдиите и съдебните заседатели

Чл. 29. (1) Не може да участва в състава на съда съдия или съдебен заседател:

1. който е участвал в състава на съда, постановил:
 - а) присъда или решение в първата, въззивната или касационната инстанция, или при възобновяване на наказателното дело;
 - б) определение, с което се одобрява споразумение за решаване на делото;
 - в) определение, с което се прекратява наказателното производство;
- г) (отм. - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.)
2. който е извършвал разследване по делото;
3. който е бил прокурор по делото;
4. който е бил обвиняем, настойник или попечител на обвиняемия, защитник или

повереник по делото;

5. който е бил или може да встъпи в наказателното производство като частен обвинител, частен тъжител, граждански ищец или граждански ответник;

6. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2021 г., в сила от 06.02.2021 г.) който е бил свидетел, поемно лице, вещо лице, преводач, преводач на български жестов език или специалист - технически помощник по делото;

7. който е съпруг или близък роднина на лицата по т. 1 - 6;

8. който е съпруг или близък роднина на друг член от състава на съда.

(2) Не може да участва в състава на съда съдия или съдебен заседател, който поради други обстоятелства може да се счита предубеден или заинтересован пряко или косвено от изхода на делото.

Ред за отвеждане на съдиите, съдебните заседатели и съдебния секретар

Чл. 31. (1) В случаите, предвидени в чл. 29 и 30, съдиите, съдебните заседатели и съдебният секретар са длъжни сами да си направят отвод.

(2) Страните могат да правят отводи до началото на съдебното следствие, освен ако основанията за това са възникнали или са им станали известни по-късно.

(3) Самоотводите и отводите трябва да бъдат мотивирани.

(4) По основателността на самоотводите и отводите съдът се произнася незабавно в тайно съвещание с участието на всички членове на състава.

Неизменност на състава

Чл. 258. (1) Делото се разглежда от един и същ състав на съда от започването до завършването на съдебното заседание.

(2) Когато някой член от състава на съда не може да продължи да участва в разглеждането на делото и се налага да бъде заменен, съдебното заседание започва отначало.

Компетентност на националния съд

Чл. 485. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.) Когато тълкуването на разпоредба от правото на Европейския съюз в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси или произнасянето по валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на Европейския съюз по такива въпроси е от значение за правилното решаване на делото, съдът, пред който делото е висящо, отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

Отправяне на запитване

Чл. 486. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.) (1) Запитването се отправя от съда служебно или по искане на някоя от страните.

(2) Съдът, чиято присъда или решение подлежи на обжалване, може да не уважи искане за преюдициално запитване, освен ако сам не намери основанията по ал. 4. Определението не подлежи на обжалване и протестиране.

(3) Съдът, чиято присъда или решение не подлежи на обжалване, отправя запитване, освен когато отговорът на въпроса произтича ясно и недвусмислено от предишно решение на Съда на Европейския съюз или значението и смисълът на разпоредбата или акта са толкова ясни, че не будят никакво съмнение.

(4) Съдът винаги отправя запитване, когато има съмнение за валидността на акт по чл. 485.

(5) При отправяне на преюдициално запитване съдът изпраща копие от него до звеното, осъществяващо процесуалното представителство на Република България пред Съда

на Европейския съюз.

Наказателен кодекс

Глава I

Раздел IV.

Други престъпления

Чл. 108. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 1989 г.) (2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Който по какъвто и да е начин олетни герба, знамето или химна на Република България, или знамето или химна на Европейския съюз, се наказва с лишаване от свобода до две години или с глоба до три хиляди лева.

Чл. 325. (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Който извърши непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото, се наказва за хулиганство с лишаване от свобода до две години или с пробация, както и с обществено порицание.

(2) Когато деянието е съпроводено със съпротива срещу орган на властта или представител на обществеността, изпълняващ задължения по опазване на обществения ред, или когато то по своето съдържание се отличава с изключителен цинизъм или дързост, наказанието е лишаване от свобода до пет години.

Гражданско-процесуален кодекс

Чл. 519. (2) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2010 г. - обявено за противоконституционно от КС на РБ, относно думите „и общини“, бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 42 от 2018 г.) Паричните вземания срещу държавни учреждения се изплащат от предвидените за това средства по бюджета им. За тази цел изпълнителният лист се предявява на финансовия орган на съответното учреждение. Ако няма такива средства, съответният първостепенен ръководител с бюджет предприема необходимите мерки, за да се предвидят най-късно в следващия бюджет.

ПРАВО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

Чл. 19, пар. 1, ал. 2 от ДЕС изисква Държавите-членки да установят правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза.

Чл. 47, ал. 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз предвижда, че Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

Предвид подробно изложените съображения, Съдът

ОПРЕДЕЛИ:

СПИРА производството по делото

ОТПРАВЯ до Съда на Европейския съюз преюдициално запитване със следните **ПРЕЮДИЦИАЛНИ ВЪПРОСИ**, относно тълкуването на правото на ЕС:

1. Следва ли чл. 2, чл. 6 § 1 и 3, чл. 19, пар. 1, ал. 2 от ДЕС, вр. чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че не представлява независим и безпристрастен съд, по смисъла на правото на Европейски съюз, съд,

- който разглежда наказателно дело, ако по същото време с ответник и по иск за обезщетение на подсъдим по това дело, който иск е основан на твърдения за допуснато нарушение в дейността на същия съд или в дейността на съд, чийто правопреемник е, при разглеждане на същото или друго наказателно дело, или който би носил имуществена отговорност, ако искът бъде уважен;
2. Ако е така, трябва ли посочените разпоредби от правото на Съюза да се тълкуват в смисъл, че такава юрисдикция не може да продължи с разглеждането на наказателното производство, включително и да постанови акт по същество, както и какви биха били последиците за постановените от тази юрисдикция процесуални актове и актове по същество, в случай, че не се отведе;
 3. Следва ли чл. 2, чл. 6 § 1 и 3, чл. 19, пар. 1, ал. 2 от ДФЕС, вр чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че се накрънява независимостта на съд, който е закрит с приетото изменение на Закона за съдебната власт (ДВ бр. 32/26.04.2022г., чието изпълнение е отложено до 27.07.2022г.), по съдиите следва да продължат да разглеждат разпределяните им до тази дата дела, както и да продължат да разглеждат след тази дата делата на същата институция, по които са провели разпоредителни заседания, при положение, че мотивите за закриване на съда са, че така се гарантира конституционния принцип за независимост на съдебната власт и защитата на конституционните права на гражданите и не са изложени надлежни аргументи, какви факти водят до извод за нарушаване на тези принципи;
 4. Трябва ли посочените разпоредби от правото на Съюза да се тълкуват в смисъл, че не допускат национални разпоредби като посочените в Закона за съдебната власт (ДВ. бр.32 от 26 април 2022 г., чието изпълнение е отложено до 28.07.2022 г.), които водят до пълното закриване като самостоятелен орган на съдебната власт в България (на Специализирания наказателен съд), с посочените мотиви и до преместването на съдиите, (включително и този от съдебния състав, разглеждащ конкретното наказателно дело), от тази юрисдикция в различни съдилища, включително и в такива с голяма отдалеченост от мястото, където правораздават понастоящем, на територията на цялата страна, без предварителна конкретика за съответното населено място, без съгласието на съдиите и при законодателно предвидени само за тези магистратни ограничения относно максималния брой от тях, които може да бъдат преназначени в един орган на съдебната власт;
 5. Ако това е така, и с оглед на предимството на правото на Съюза, какви следва да са процесуалните действия на магистратите от закриваните съдилища? Какви биха били последиците за процесуалните произнасяния по делата на закриваната юрисдикция, които следва да се довършат и за крайните актове по тях?

На основание член 105 от Процедурния правилник на Съда на ЕС запитваната юрисдикция прави искане делото да бъде разглеждано по реда на бързото преюдициално производство. Това се налага по следните съображения:

Първо, разглежданите по делото въпроси са от национален интерес, тъй като отговорът им може да засегне както правната сигурност на всички актове, постановени преди и след влизането в сила на измененията в Закона за съдебната власт.

Второ, значението на отговора на преюдициалните въпроси надхвърля рамките на делото, по което е отправено запитването. Понастоящем в Специализирания наказателен съд правораздават 23 съдии(включителни трима командировани от други съдилища и 5 командировани е Апелативния специализиран наказателен съд, които имат да довършват дела в Специализирания съд), които следва да разглеждат разпределените им дела до 28.07.2022 г., а след тази дата ще бъдат разпределени в други съдилища в неизвестни (неопределени към настоящия момент) съдебни райони.

Трето, Специализираният наказателен съд изпълнява изключително важни съдебни функции в правосъдната система на България в качеството си на съд, който до 28.07.2022г. остава единствената юрисдикция, компетентна да разглежда като първа инстанция дела за организирани престъпни групи; към 08.06.2022г. на производство в съда са 197 бр. наказателно дела от общ характер/НОХД/, по 166 от тях е повдигнато обвинение по чл. 321 от НК - за участие в организирана престъпна група създадена с цел извършване на различни престъпления; общият брой на подсъдимите по делата е 1033; едно от делата е по обвинителен акт на Европейската прокуратура(приложение 12).

Специализирания наказателен съд е и единственият съд, който до 27.07.2022г. е компетентен да дава разрешения за използване и продължаване на използването на специални разузнавателни средства (СРС) за престъпления, свързани с дейността на организирани престъпни групи. престъпления от компетентността на Европейската прокуратура.

Възможно най-бързият отговор на преюдициалния въпрос е необходим, за да се разсеят съществуващите съмнения, дали проведената законодателна процедура засяга независимостта на съдиите от Специализирания наказателен съд. Въпросът е важен с оглед необходимостта да се произнасят по делата, които са им възложени да довършат, включително и с актове по същество. Продължаване на разглеждането на тези дела, без яснота би застрашила стабилността на съдебните актове, които следва да постановят.

Определението е окончателно.

Препис да се изпрати на страните.

Съдия при Специализиран наказателен съд:

